No. 2154 Zaterdag 18 April 1925. 42ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Curaçao en andere Zeehavens.

Bij ons steeds toenemend havenverkeer, dat ook in het buitenland steeds meer de aandacht trekt, drong zich sinds lang de interessante vraag bij ons op, met welke andere zeehaven die van Curaçao, wat *het scheepvaartverkeer betreft*, zou kunnen vergeleken worden.

Uit het cijfermateriaal, wat wij tot nu toe konden bijeenbrengen, is het ons gelukt reeds de onderstaande lijst saam te stellen. Het is niet meer dan een eerste proeve, die nog vrij onvolledig en bovendien niet op volle nauwkeurigheid kan staat maken. Want bij sommige statistieken tast men in het duister of het totaal der inhoudsmaten der schepen *bruto* of *netto* is. Waar die in REGISTER TONNEN was opgegeven, hebben wij die tot M3 herleid, om die getallen met de opgaven onzer haven vergelijkbaar te maken. (één Reg. ton = 2,83 M3).

In aanmerking nemend, dat het scheepvaartverkeer in onze haven elk jaar met groote sprongen naar boven gaat, ligt het voor de hand, dat dit lijstje als vergelijkende statistiek voor later geen *blijvende*, misschien alleen historische waarde heeft. Want elk jaar zal onze haven in een *hoogere* klasse moeten ingedeeld worden, terwijl er weinig andere zeehavens zullen zijn, waarvan het verkeer in dezelfde mate als dat van Curaçao toeneemt.

Met een beleefd verzoek richten wij ons tot de agenten alhier van onze stoombootmaatschappijen om ons behulpzaam te zijn deze lijst aan te vullen en zoo nauwkeurig mogelijk te maken.

			INHOUD			INHOUD			TOTAAL INHOUD	
JAAR	HAVEN	AANTAL Stooms.	BRUTO M³	NETTO M³	AANTAL Zeils.	BRUTO M³	NETTO M³	TOTAAL aantal schep.	BRUTO M³	NETTO M³
1923	*Curaçao*	1480	7,467,413	4,251,600	1276	296,606	268,248	2756	7,764,019	4,519,848
1924	*Curaçao*	1791	12,263,060	7,034,108	1384	383,246	346,772	3175	12,646,306	7,380,880
1922	*Trinidad*	806		4,743,199	1364		143,642	2170		4,886,841
1923	*Genua*							4360		19,800,000
1923	*Napels*	804		6,274,715	2		1,006	806		6,275,721
1923	*Amsterdam*							3041		16,852,121
1923	*Palermo*	1762	7,737,505		1013	231,357		2775	7,988,862	
1923	*Bremen*	2778		8,703,039	629		515,060	3407		9,218,060
1923	*Dantzig*							2930		4,845,883
1923	*Tandjoengpriok*	2198		12,254,370	9		1,155	2207		12,255,525
1923	*Soerabaja*	2029		10,789,538	5407		138,022	7436		10,927,560
1923	*Semarang*	1518		10,322,465	1109		45,105	2627		10,367,370
1923	*Sabang*	756		5,059,058	26		3,491	782		5,062,549

Bij nauwkeurige vergelijking dezer zeehavens, hun aantal schepen en hun inhoudsmaat met die van Curaçao, valt onmiddelijk op, dat de haven van Palermo op de Noordkust van Sicilië (Italië) in alle opzichten het meest Curaçao nabijkomt. Het schijnt echter dat deze haven in de laatste 25 jaar sterk achteruitgegaan is. Want een opgave die wij van het jaar 1901 vonden, zegt dat er toen een totaal van 7143 schepen met 4.600.000 Reg. Ton of 13 millioen M3. inhoud binnenkwamen, terwijl het in 1923 niet meer dan 2775 schepen met bijna 8 millioen M3 bruto bedroeg. PALERMO is een groote stad met 300.000 inwoners, heeft een dubbele haven door 2 groote pieren of strandmuren beschermd. Deze haven heeft een rijk achterland, Sicilië is buitengewoon vruchtbaar. Uit Palermo werd in 1901 voor een waarde van ongeveer 20 millioen gld. uitgevoerd. In datzelfde jaar zonden 15 stoomvaartlijnen hun schepen naar die haven. Palermo heeft ook een eigen droogdok.

De drie groote zeehavens op Java (Nederl. Oost-Indië) zijn Curaçao verre de baas.

TANDJOENG PRIOK is de voorhaven van Batavia (met 162,000 inwoners).

— Eerst na de opening van het Suez-kanaal in 1869 deed zich voor Batavia de behoefte gevoelen aan een goote zeehaven, berekend voor het groote internationale verkeer. Het plan dat ontworpen was, werd begroot op 20 millioen gld., maar er deed zich bij de aanbesteding geen enkele inschrijver op, zoodat het werk in eigen beheer werd uitgevoerd en in 1883 voltooid voor een bedrag, dat nog bleef beneden de beramingssom.

De haven van TANDJOENG PRIOK bestaat uit de volgende onderdeelen:

1. een buitenhaven, omsloten door ruim 1700 Meter lange, in zee uitgebouwde convergeerende hoofden (pieren) met gelegenheid tot vastmeeren aan een 30 tal boeien.
2. de oude binnenhaven, lang 1100 M., breed 185 M. eerst 7.50 M. doch thans 8.50 M. diep, geheel omringd met een kade, waarlangs verschillende groote loodsen en opslagplaatsen voor goederen.
3. een nieuwe binnenhaven, even lang als de vorige, doch met een bodembreedte van 125 M. en 12 M. diep.
4. Een nieuwe petroleumhaven ter zijde van deze laatste met een afzonderlijke invaart naar de buitenhaven.
5. Een droogdok met reparatiewerf en atelier.
5. Een spoorwegstation.

—SEMARANG met ongeveer 100.000 inwoners is, van economisch standpunt beschouwd, de hoofdplaats van Midden-Java. Het is een centrum van verkeer, de in- en uitvoerhandel en de opslagplaats van de voor uitvoer bestemde koloniale goederen uit de omliggende residenties. Doch de haventoestanden zijn niet in overeenstemming met het gewicht van dit handelscentrum. Semarang heeft geen eigenlijke haven, doch niets dan een open reede en een verre uit de kust gelegen ankerplaats voor zeeschepen gelijk Trinidad.

— SOERABAJA is de voornaamste en meest bevolkte (150.000 inwoners) handelsstad van geheel Nederl. Indië. De stad ligt aan beide mondingen van een rivier en tegenover het eiland Madoera, waarvan het door een zeeëngte gescheiden is. Van nature heeft Soerabaya geen haven, doch slechts een veilige reede met goeden ankergrond. Volgens ontwerp Kraus-de Jongh werd een haven gebouwd, die in 1917 reeds voor een gedeelte in gebruik werd genomen en nu zoo goed als voltooid is. Er werd een kademuur gebouwd van 1200 M. lengte, gefundeerd op 13.30 M. onder hoogwater. Langs die kade bevindt zich een terrein van 200 M. breedte, waarop spoorlijnen zijn aangelegd en loodsen, opslagplaatsen, pakhuizen en entrepots zijn gebouwd. Aan de andere zijde van dit terrein is een havenkom uitgebaggerd ten deele tot een diepte van 13 M. doch overigens voorloopig tot 5.30 M. diepte. Deze havenkom heeft een oppervlakte van 950 × 1100 M. en is van de zeeëngte bereikbaar door een invaart ter breedte van 300 M. Een dieper gedeelte van de havenkom is bestemd voor de ligplaats van een 14.000 tons drijvend dok.

Interessant voor ons is het volgende omtrent het LOODSWEZEN in deze havens van Java (volgens den Regeerings-Almanak voor Nederl. Indië van 1924)

Het loodswezen voor BATAVIA-TANDJOENG PRIOK bestaat uit: Een havenmeester 1ste klas als super-intendent, een havenmeester 2de klas als commissaris en 5 loodsen 1ste klas.

Voor SOERABAYA vonden we opgegeven: een havenmeester als super-intendent, een onder-havenmeester als commissaris [illegible] loodsen 1ste klas. Dit buitengewoon groot aantal loodsen voor Soerabaya vindt waarschijnlijk zijn oorzaak in het groote uitgestrekte gebied, waarop de loodsen hun werkkring moeten uitoefenen, nl. over de zeeëngte (de straat) tusschen de kust van Soerabaya en het tegenoverliggend eiland Madoera en de dubbele monding der rivier, waaraan Soerabaya ligt.

Voor SEMARANG vonden we geen loodswezen opgegeven, waarschijnlijk omdat het een open reede is, en de schepen op grooten afstand van de kust ankeren.

Van de outileering van de haven van SABANG op de Noord-Westpunt van het eiland Sumatra (Nederl. Oost-Indië) hebben wij in ons nummer van 10 Januari reeds het noodige gezegd.

Mgr. NIEWINDT-MONUMENT.

In de Hollandsche bladen vonden we onder bovenstaanden titel den volgenden oproep geplaatst:

„Door het Nationaal Comité voor het stichten van een MONSEIGNEUR NIEWINDT-Monument is de volgende circulaire verzonden:

„Na lezing van de levensschets van MONSEIGNEUR MARTINUS JOANNES NIEWINDT, eerste Apostolisch Vicaris van Curaçao, welke levensschets is uitgekomen van de hand van wijlen Pater G. J. M. DAHLHAUS O.P., bij de drukkerij Braake—Van Geert, Baasrode (België), hebben wij pas begrepen, dat het Mgr. NIEWINDT is geweest aan wie de Curaçaosche arme bevolking haar vrijheid, haar beschaving en haar geestelijke vorming te danken heeft.

Men staat eenvoudig verbaasd over hetgeen Mgr. NIEWINDT heeft tot stand gebracht en het behoeft dan ook niet te verwonderen, dat de Curaçaosche bevolking behoefte gevoeld heeft haar erkentelijkheid voor dien arbeid te uiten, door te trachten aldaar een monument voor Mgr. Niewindt op te richten. Te dien einde is er uit de meest vooraanstaanden uit de Kolonie een Comité gevormd.

Ook wij Hollanders, die iets meer weten van Curaçao, beseffen hoe ontzaggelijk veel deze stoere Hollander, met opoffering van heel veel dat hem dierbaar was, voor de Curaçaosche arme bevolking heeft gedaan en wij zijn er van overtuigd in uw geest te handelen als wij willen trachten eenige gelden te verzamelen voor het Curaçaosche „Mgr. Niewindt-Monument". Als wij daarvoor eenige moeite doen, dan moet dat slechts beschouwd worden als een klein bewijs van medeleven met onze West-Indische Kolonie en als een bewijs van erkentelijkheid aan den man, die den grondslag heeft gelegd voor de beschaving van de arme Curaçaosche bevolking.

De steun, die wij aan de Curaçaosche Missie op deze wijze willen geven, zal niet nalaten een opbeuring te zijn voor onze Hollandsche missionarissen, die onder een tropische zon en onder moeilijke omstandigheden arbeiden aan de geestelijke en zedelijke verheffing van de inlandsche bevolking in onze Hollandsche Kolonie.

Wij zouden het zeer op prijs stellen, indien U door een gift ons goede doel zoudt willen steunen. Helpt u ons, opdat ook deze groote Hollander op passende wijze worde geëerd.

Het ligt in ons voornemen aan Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE een gecaligrafeerde lijst te zenden met de namen van de personen, die tot ons doel hebben bijgedragen.

Gaarne zullen wij het inteekenbiljet ingevuld terugontvangen."

Het EERE COMITÉ bestaat uit: B. D. van Breda O.P., Huissen, Provinciaal der Paters Dominicanen; J. J. van Dam van Polanen, Amsterdam, Directeur der Curaçaosche Handel Maatschappij; Mr. Dr. W. Dyckmeester, Amsterdam, Directeur der Holl. Bank voor West-Indië; O. L. Helfrich Voorburg, Oud-Gouverneur van Curaçao; J. E. F. de Kok, Den Haag; Directeur der Kon. Bataafsche Petroleum Mij; Mgr. M. P. Möllmann, Haarlem, Vicaris-generaal van het Bisdom Haarlem; H. J. Niewindt, Amsterdam; De overste der Zusters Dominicanessen te Voorschoten; de overste der Zusters Franciscanessen te Roosendaal en Breda; De overste der Zusters van Liefde, Schijndel; De overste der Fraters, Tilburg; A. C. A. van Vuuren, Den Haag, Lid van de 2e Kamer der Staten-Generaal; Mgr. H. J. M. Taskin, Warmond, president van het Seminarie; Mr. J. B. L. C. C. Baron van Wyckerslooth de Weerdesteyn, Den Haag, Lid van den Raad van State; J. K. C. Wouters, Amsterdam, Pastoor.

Het WERK-COMITÈ bestaat uit: Mevrouw de Wed. Mr. Th. Nuyens geb. Nuyens, presidente, Haarlem; H. L. F. J, Deelen, secretaris-penningmeester, Amsterdam, Postgiro 21317; Mevrouw A. van den Bigelaar, Roosendaal; Mevrouw E. M. van Deelen—Van der Veen Zeppenfeldt, Amsterdam; Jhr. P. J. O. van der Does de Willebois, 's-Hertogenbosch; Mevrouw de Wed. J. Ellis—Boomgaard, Nijmegen; Mevrouw C. B. Schölvink-Romme, Amsterdam, S. W. H. M. Spoorenberg, Tiel; Mevrouw Mr. F. Tripels—Vuylsteke, Maastricht; Mevrouw Dr. J. Vuylsteke, Rotterdam.

De Stichting

VAN DE

Luthersche Gemeente en Kerk op Curaçao.

II.

Spoedig na aankomst van den Predikant werd onder zijn presidium een algemeene vergadering der gemeentenaren belegd, waarin de acht representanten, die tot nu alles hadden voorbereid, tot leden van den kerkeraad verklaard en twee hunner tot ouderlingen gekozen werden.

In de Pastorie (het huis hoek Breedestraat en Klipstraat) waren met toestemming van den Gouverneur de twee grootste vertrekken tot een vergaderplaats der gemeente ingericht. Op den 2n October 1757 werd daar de eerste kerkdienst gehouden naar aanleiding van Ps. CXXII. 6-9. Deze leerrede werd in 1759 te Leeuwarden in druk uitgegeven. Bij dezen eersten dienst werd de som van 115 stukken van achten (pesos) gecollecteerd.

Het groote doel, waarheen aller verlangen ging, de oprichting van een eigen kerkgebouw, kon, bij gebrek aan voldoende middelen, nog niet verwezenlijkt worden. Daarom werd het volgend jaar met toestemming van den Gouverneur een algemeene inzameling gehouden onder alle ingezetenen, welke persoonlijk geschiedde door den predikant en twee ouderlingen, waartoe de andere gezindten gewillig bijdroegen. HERING zegt: „De Joodsche Natie zelve begeerde niet dat men haar voorbijging, het is, zeiden zij, tot het bouwen van een Godshuis, wij wenschen, dat het met de inzameling gaan mag, als ten tijde van Moses, opdat men reden vinde te zeggen: het volk brengt te veel, meer dan tot het werk des dienstes noodig is."

Deze collectie bracht 9000 pesos op, terwijl er ook in het Moederland voor dit doel gebedeld was.

Eerst in 1761 werd besloten, zegt HERING „aan de overzijde der haven aan de Westwal een bekwaam stuk lands" aan te koopen, om aldaar een kerk te bouwen. Uit de meer nauwkeurige aanteekeningen van Ds. MULLER blijkt echter, dat tegenover de pastorie een huis werd aangekocht voor de som van 1500 pesos, dit huis te slechten en op dien grond de kerk te bouwen.

Daar de eerste huizen of huisjes op Otrabanda eerst na het jaar 1740 of '42 gebouwd en meestal van hout werden opgetrokken, vermoeden we dat op dit terrein een huis van geringen omvang zal gestaan hebben op een groot open stuk grond.

De kerkeraad had hierbij grootsche plannen en verzocht zelfs per rekest aan de bewindhebbers der W. I. Comp. te Amsterdam, om hen te komen vereeren met het leggen van den eersten steen van de nieuwe kerk. Doch het feit was, dat de Predikant het zelf deed op 15 April 1762 des morgens ten 9 uur, waarbij 7 schepen en 2 barken salvo's losten uit hun kanonnen. Den volgenden Zondag preekte Dné over I Moses XXVIII. 22 en des namiddags over I Cor, XV. 58.

De kerkbouw vorderde zoo voorspoedig, dat zij binnen 6 maanden onder de kap en binnen het jaar voltooid was. Den 20 Maart 1763 werd ze plechtig ingewijd. De collecte in den morgen- en middagdienst gehouden bracht 280 pesos op.

HERING geeft een uitvoerige beschrijving van de kerk. Het fondament was gemaakt van gehouwen klipsteen, waarop het muurwerk was opgetrokken van 2 voet dik (?!) en 33 voet hoog. Die muren waren van gebakken metselsteen (klinkers) daarvoor uit Holland overgezonden. De kerk had den vorm van een langwerpig vierkant van 60 voet lang en 44 voet breed. Elke zijmuur had twee rijen van 6 vensters, 11 voet boven elkander. In den vóór- en achtergevel was een deur recht tegenover elkaar, waarvan aan weerszijden en ook er

boven een langwerpig venster. Door middel van ingebouwde gaanderijen bood de geheele ruimte plaats voor 5 à 600 menschen. Het gewelf werd gedragen door 4 pijlers. Aan de eene zijde tusschen de vensters stond de preekstoel en aan de andere zijde recht daar tegenover was een gedenkteeken van zwart marmer. Deze steen werd eerst 5 jaar later in 1768 in de kerk geplaatst, was vervaardigd door den Amsterdamschen beeldhouwer Herm. Poggeman. Het had de kolossale afmetingen van 8 bij 5¼ voet. Het stelde vóór in het midden het kerkelijk zegel, daarboven ter weerszijde een engel van wit marmer, die met de eene hand een kroon vasthielden en met de andere hand een snoer waaraan de wapenschilden hingen van de toenmalige leden van den kerkeraad. Het Latijnsch opschrift vermelde de bijzonderheden van de stichting der kerkgemeente.

Vermoedelijk zal deze merkwaardige steen, zij 't ook in fragmenten, nog wel ergens op Curaçao aanwezig zijn. Bij den verkoop van den afbraak der kerk in 1821 is deze steen zeer waarschijnlijk mede verkocht en later hier of daar, met de voorzijde naar onder vermoedelijk als vloersteen gebruikt.

De kerk was aan de voorzijde met een fraai hek afgesloten. Waarschijnlijk lag dus de rooilijn van den voorgevel verder van de straat af dan het tegenwoordige huis daar ter plaatse.

Voor de zeldzame gelegenheid, dat de Gouverneur hier den kerkdienst bijwoonde, was zelfs een prachtig gestoelte aanwezig boven met een wapenschild versierd en rustend op een kunstig gebeeldhouwden strandvogel met uitgebreide vleugels. Het orgel boven een der portalen was door eenige Amsterdamsche vrienden aan de kerk geschonken en zeer kunstig van snijwerk voorzien. Het werd den 10 April 1763 ingewijd, terwijl twee leden der kerkgemeente, op Santo Domingo wonend, de voor de vervaardiging van den preekstoel, het doophuis en de stoelen noodige hoeveelheid mahoniehout gezonden hadden. Een milddadig ingezetene had voor den preekstoel een folio bijbel met kunstplaten en zilver beslag geschonken, waarvoor in Holland 443 gld. betaald was.

Wel merkwaardig, dat de rekening en verantwoordiging van de collecte en van de onkosten van den bouw der kerk eerst ruim 20 jaar later op 5 Febr. 1787 door den Heer C. L. GERDING in de kerkeraad werd ingeleverd en goedgekeurd.

Uit dankbaarheid jegens den predikant „uit aanmerking van deszelfs voorbeeldigen ijver en liefde in den opbouw van onze kerk en gemeente" werd aan Ds. Muller door het kerkbestuur 300 pesos extra geschonken en daarmede zijn tractement op 1000 pesos gebracht. Tegelijk werd op zijn verzoek bepaald, dat, bij zijn overlijden, zijn weduwe 200 pesos 's jaars als pensioen zou genieten.

Deze verhooging en weduwpensioen werd echter toegekend zonder gelijke verplichting tegenover zijn opvolger. Ds. Joh. George Muller overleed den 27 Aug. 1778, na bijna 21 jaar op Curaçao den dienst te hebben waargenomen. Hij was tweemaal gehuwd geweest.

Den 22 Dec. 1763 kwam op Curaçao zijn 14 jaar jongere broeder AUGUST LEBEREGT MULLER, die *medicinae doctor* was.

Van beide broeders stammen de tegenwoordige families STATIUS MULLER af.

* * *

De bouw van de Luthersche kerk had plaats onder Gouverneur JEAN RODIER of eigenlijk JEAN ISAI CLARIS RODIER DE LA BRUGIERE (1762—1781) in den tijd dus, dat Curaçao zijn grootsten bloei bereikte.

In dezen tijd had de Luthersche Gemeente zelfs geen armenkas, om de eenvoudige reden, dat de leden allen tot den vermogenden stand behoorden.

Na het einde van den Amerikaanschen vrijheidsoorlog, toen de smokkelhandel met Amerika ophield, en tijdens de Fransche Revolutie en de oorlogen van Napoleon, die de scheepvaart met Holland geheel stop zette ging Curaçao snel achteruit en de Luthersche gemeente ondervond daarvan evengoed den terugslag.

In het *Verslag omtrent de kerkelijke statistiek* van Gouverneur A. KIKKERT, gedateerd van 22 Nov. 1816, medegedeeld door Dr. J. DE HULLU in het *Nederl. Archief voor Kerkgeschiedenis* van 1923 bladz. 146 wordt voor het jaar 1816 het aantal Lutheranen, die *ledematen* zijn, opgegeven als 65 mannen en 58 vr. en 115 nietledematen, samen 238 personen.

Datzelfde verslag zegt op bl. 148: „De Luthersche kerk is zeer behoeftig.... De gemeente is klein en men vindt weinigen onder dezelve, die vermogend zijn. De armen worden ondersteund uit de inkomsten van een daartoe aangelegde armenkas, die vereenigd met de maandelijksche collecten, meestal schraal toereikend zijn."

Hiermede besluiten wij dit kort historisch overzicht.

P. A. E.

Wat andere getuigen.

ROME.

Een paar mooie opstellen in de nummers van 21 en 24 Jan. bevat het *Soerabaya's Handelsblad*.

De bekwame schrijver Z. is blijkbaar door het *Roma aeterna*, het Rome, „*my country, the city of the soul*" van Byron niet minder als onze groote Schaepman en zoovele andere grooten betooverd en meegesleept. De schrijver verklaart uitdrukkelijk „buiten eenig kerkverband" te staan.

Toch heeft hij niet minder juist en treffend dan Macaulay — (in zijn essay „*Ranke's history of the popes*), die vaak zeer anti-Katholiek was, de wonderbare bekoring en grootheid gevoeld en uitgedrukt.

Ziehier het begin.

„ROME. Heeft Napels de groote attractie van zijn schitterende ligging en omgeving, Rome is in dit opzicht minder goed bedeeld. Maar.... het heeft zichzelf en Rome heeft daaraan genoeg.

„Roma Eterna! Wat ook wisselde in den loop der eeuwen, Rome bleef de Eeuwige Stad, en nimmer eindigde de bedevaart der menschheid naar dit centrum der oude beschaving, dat ook in den nieuwen tijd zijn beteekenis bleef behouden. In de wereld der kunst braken nieuwe ideeën zich baan en schokten Rome's sterke positie. Ongetwijfeld wijzigden zich de opvattingen op kunstgebied: Rome blijft echter op den geest der wereld zijn lokkende kracht uitoefenen.

„Er is meer. De groeiende kracht der Roomsch-katholieke Kerk, haar met den dag sterker wordende wereldpositie maken het Vaticaan tot een object van belangstelling ook voor den niet-katholiek.

„De geest van vernietiging en verwording, welke in de laatste jaren over de wereld vaart, heeft zeer weinig onaangetast gelaten. Oude bolwerken stortten in, waarden, waarmee men eeuwen lang goed en kwaad had gemeten, wijzigden zich; stelsels en theorieën, welke de volkeren hadden beheerscht, bleken hol en voos.

„Waarschijnlijk is er geen lichaam ter wereld, dat zich in de branding en woeling dezer jaren zoo krachtig en ongerept bleef handhaven als de Katholieke Kerk, en het is onmogelijk thans een geestelijke macht aan te wijzen, welke zich met haar kan meten.

„Overal elders heerschen verwarring en verdeeldheid; destructieve krachten werken in hooge mate ontbindend in de actie voor revolutie en anarchie.

„De Katholieke kerk heeft uit den aard der zaak ook de deining der nieuwe gedachte gevoeld; zij is er echter niet door overvleugeld. Zij bleef in de dagen der groote afbraak stevig in haar positie; het geweldige geestelijke bastion bleeft intact en zoo richt zich de blik ook van talrijke niet-katholieken naar het lichaam, dat door zijn groote moreele macht het krachtigst tegenwicht vormt tegen de actie dergenen, die aansturen op ontbinding dezer samenleving.

„De beteekenis van Rome, gaat de schrijver voort, ligt voor een belangrijk deel in het Vaticaan. De hopelooze verdeeldheid in den boezem van vele andere kerkgenootschappen, het ontbreken daar van een doelbewuste centrale leiding en andere factoren zijn oorzaak, dat momenteel geen macht zich kan stellen naast die van het Vaticaan. Dit is als ieder lichaam, dat recht en wet steunt en dus slechts kan meegaan met geoorloofde actie tot verbetering dezer samenleving, alleen hierdoor reeds een politieke macht van den eersten rang, en dit geeft het aanspraak op waardeerende belangstelling ook van niet-katholieke voorstanders van Recht en Orde.

Dit zij den lezer een verklaring voor mijn interesse in het Vaticaan; het kan nuttig zijn hier nogmaals te verklaren, dat ik buiten eenig kerkverband sta. Maar ik voel grooten eerbied voor een organisatie welke, goeddeels door haar hooge leiding en de bewonderenswaardige toewijding harer dienaren-leden, zich heeft weten te ontwikkelen tot een vorm, als welke de huidige Katholieke kerk ons toont.

„Mijn niet katholieke lezers zullen wellicht een nadere verklaring vragen van deze woorden. Ik zou hen dan in de eerste plaats willen wijzen op een uitspraak van iemand van het „Nederlandsch Historisch Instituut" te Rome, een niet-katholieke historicus, die niet alleen met lof gewaagt van de zuiverheid der pauselijke politiek gedurende de zware jaren van den geloofsstrijd in de Zeven Provinciën, doch evenzeer tijdens den jongsten grooten oorlog.

„Wars van alle egoïsme en vooroordeelen — aldus mijn zeer bevoegde zegsman — streefde de pauselijke politiek slechts naar verzoening en bevrediging met een eerlijkheid en toewijding, welke bewondering verdienen."

Aldus het oordeel van iemand, die zich „een overtuigd ketter" noemt. Men vergelijke hiermee het werk der diplomaten, gericht op nationaal belang en welks beteekenis geheel evenredig is aan het aantal kanonnen en bajonetten, dat in laatste instantie te hunner beschikking staat.

Berichten uit de Kolonie.

De „Idoor."

Zooals wij in ons vorig nummer mededeelden, steeg de *Idoor* de vorige week Donderdagmorgen 7 uur precies op voor zijn reis naar La Guayra.

Later vernamen wij, dat het vliegtuig wegens niet voldoenden voorraad gasoline te Puerto Cabello gedaald was en daar één dag oponthoud had. Den volgenden morgen werd de reis naar La Guayra voortgezet. Deze tocht van Curaçao naar La Guayra via Puerto Cabello heeft 3 uur 15 minuten geduurd.

Deze week Woensdagmorgen ongeveer ten kwart voor elf uur duidde plotseling het zware geronk van den motor aan, dat de *Idoor* weer in aantocht was. Ook de beweging en het geroep op de straat bewees, dat de bevolking hem al aan zijn stem herkend had. Het vliegtuig kwam uit het Westen, zoodat hij een groote omzwenking gemaakt had alvorens boven Curaçao te komen. Vóór elf uur lag hij reeds gemeerd in het Schottegat. De *Idoor* heeft deze reis van La Guayra precies in 150 minuten, dus in 2½ uur volbracht.

Gisteren morgen precies ten 11 uur steeg de *Idoor* op, vloog over de haven en daarna in Zuid-Westelijke richting naar Maracaibo. In weinige oogenblikken was hij uit het gezicht verdwenen. Hij heeft ook brievenpost voor Maracaibo meegenomen.

Uit voorzichtigheid volgde de *Idoor* bij deze eerste reis naar Maracaibo de route der stoombooten, dus langs de kustlijn van het schier-eiland *Paraguaná*. Bij latere reizen kan deze tocht aanmerkelijk bekort worden door over de smalle landtong te vliegen, die Paraguaná met de kust verbindt.

De *Idoor* zal ook in Maracaibo eenige vluchten ondernemen. Hij gaat vandaar direct naar Barranquilla.

In geval dan geen verdere vluchten over Centraal Amerika ondernomen worden, kan de IDOOR ongeveer over een maand hier terugverwacht worden. Zoolang moeten we dus nog geduld oefenen.

Welkom.

Met het SS. *Venezuela* kwam Woensdag avond hier binnen de Z.Eerw. Pater B. VAN EVERDINGEN, terugkeerend van verlof uit Holland; tegelijk ook twee Eerw. Zusters van de Congregatie van Schijndel bestemd voor de scholen van Sta Rosa.

Met de goulet *Ina Vanterpool* kan deze week hier verwacht worden de Z.Eerw Pater C. GALLÉ, die, wegens de terugkomst van Pastoor W. van Teeffelen in zijn vroegere parochie *Marigot* op het Fransche gedeelte van St. Martin, weder van daar terugkeert.

Ontvangen.

Van het Committé van *the Sesqui-Centennial Celebration and International Exposition*, een geïllustreerd propaganda schrift voor deze tentoonstelling te Philadelphia te houden.

Hof van Justitie.

Naar wij deze week vernamen, heeft de Heer E. S. C. DE VEER ABRAHAMSZ, Advocaat-Generaal bij het Hof van Justitie alhier, op zijn verzoek eervol ontslag met pensioen verkregen. In zijn plaats is benoemd de Heer CH. DEBROT, tot nu toe Griffier bij het Hof. Onze hartelijke gelukwenschen.

Cuba.

Als aanvulling van ons artikeltje der vorige week over de achtergebleven arbeiders van onze eilanden op Cuba, kunnen wij thans mededeelen dat het getal dezer werklieden alleen van de parochie Barber, door hun familieleden opgegeven, reeds aangegroeid is tot 170.

Een gelijke oproep door de Pastoors in de vier parochies van het eiland Aruba verricht, heeft onlangs tot resultaat gehad, dat 254 namen van werklieden van Aruba, nog op Cuba achtergebleven, werden opgegeven.

De laatste maal, dat werklieden van onze eilanden van Cuba terugkeerden, was in September van 't vorig jaar. Zij genoten vrijen overtocht met een Engelsche boot via St. Kitts. Hun getal bedroeg 32.

Voor terugkeer en a fortiri voor vrijen overtocht schijnt voor de andere achtergeblevenen weinig kans. Zij hebben geen middelen zelf hun overtocht te betalen. Het levensonderhoud is er zeer duur. Alleen voor voeding aan mais moeten zij dagelijk 60 à 75 cts uitgeven,

Hun dreigementen nooit meer op Cuba te zullen terugkeeren is oorzaak dat de directies der Suikercentrales hen nu beletten naar Curaçao te repatrieeren.

Het komt ons waarschijnlijk voor, dat alleen een gevolmachtigde van het Gouvernement alhier en consulaire medewerking in staat zal zijn die menschen van daar terug te krijgen.

Nieuwe School.

Morgen, Zondag middag half 5 uur wordt de nieuwe school en kerk op *Soto* (Sta Martha) door Z.D.H. Mgr. M. G. Vuylsteke ingewijd.

Maandag wordt dan de school geopend en in gebruik genomen. De Z.Eerw. Pater V. JANSSENS die de kerk en school bouwde, wordt de nieuwe pastoor dezer parochie.

ALLERLEI.

Groote diepten.

In de vele berichten omtrent boringen naar petroleum, is herhaaldelijk sprake geweest van groote diepten. Hieronder mogen enkele dieptecijfers volgen.

Als diepste bron in Engeland geldt de Artesische put te Gaindborough, die een diepte, heeft van 1515 voet. Maar deze diepte is betrekkelijk nog gering te noemen vergeleken bij de olio-bronnen en de boringen, die gedaan worden om deze bronnen op te sporen. In Zuid-Afrika is een boorgat van 8000 voet diepte en in Amerika zijn dozijnen oliebronnen, die in een diepte liggen van 7000 voet.

Er bestaat een petroleumboring van 8800 voet diepte.

De diepste bron ter wereld zou echter in de nabijheid van Gobelis in Frankrijk liggen. Men begon te boren in 1892 en had in 1914 een diepte bereikt van meer dan 10.000 voet. Doch deze prestatie is weer niets in vergelijking met de diepte der wereldzeeën.

Een peiling in het Zuidelijk gedeelte van den Stillen Oceaan wees op een diepte van 31.000 M., dus 31 K.M. van de oppervlakte der zee tot den bodem. Duikers kunnen slechts met moeite een diepte van een paar honderd voet halen: dieper wordt de druk van het water te sterk. Het diepte-record voor duikers wordt op het oogenblik gehouden door een jong scheepsbouwkundig ingenieur, een zekeren de Plury, die met behulp van een door hem uitgevonden toestel een diepte bereikte van 336 voet.

De voorzichtige chauffeur.

Een adellijk heer had een chauffeur noodig, die tevens als huisknecht dienst kon doen. Drie candidaten meldden zich, en hun werd gezegd, op een bepaalden morgen terug te komen om persoonlijk enkele vragen te beantwoorden.

Op den vastgestelden dag waren de drie mannen aan het kasteel, en werden in een kamer gelaten, waar na eenig wachten de heer van het kasteel verscheen, en een hunner vroeg: „Hoe dicht kunt gij mij langs de slotgracht rijden?" De gevraagde keek eens naar buiten, waar een breede gracht met steile kanten rondom het kasteel liep. „Tot op een handbreed afstands," was zijn antwoord. „En gij?" wendde de heer zich tot den tweede. Onvervaard riep deze: „Op een haarbreedte erlangs."

De derde greep zijn pet, en wilde, hoewel nog niet ondervraagd, maar heengaan. „Heila, vriend, ge hebt nog niet eens geantwoord." „Och, heer," antwoordde deze „tegen deze menschen maak ik toch geen kans." — „Waarom niet? Hoe dicht kunt gij mij langs de slotgracht rijden?" — „Heer, ik zou er zoo ver mogelijk afblijven, dan is er het minste gevaar." Dit laatste antwoord beviel den slotheer, en hij nam dezen als chauffeur, want hij was de voorzichtigste.

Een petroleumwonder

De *Manchester Guardian Commercial* maakt melding van telegrammen uit Amerika, volgens welke het nieuwe petroleumterrein van Wortham, in Texas, de vorige maand een recordproductie bereikte met een opbrengst van 170 duizend barrels per dag. Van alle wonderen der Amerikaansche petroleumterreinen is deze productie wel de wonderlijkste.

Het terrein van Wortham werd pas tegen het einde van November j.l. ontdekt en eerst in December werd het in exploitatie genomen. Het is dicht bij het Mexiaveld gelegen, terwijl er pijpleidingen beschikbaar zijn om de productie op te nemen. De werkzaamheden zijn met groote kracht en voortvarendheid verricht, en het terrein werd tot onginning gebracht in een tevoren ongekend tempo. Nu het „ergste" voorbij is, zonder dat het evenwicht tusschen aanbod en vraag in belangrijke mate verbroken is, kan de petroleumindustrie weer op haar verhaal komen. Maar zal het verschijnsel, dat zich op Wortham voordeed, zich elders wellicht herhalen? vraagt het blad.

Er zijn nog altijd nieuwe terreinen, die voor ontginning in aanmerking komen. Zoo worden er, om maar iets te zeggen, te Parijs onderhandelingen gevoerd tusschen een vertegenwoordiger van een landeigenaar in Texas en enkele belanghebbenden bij de petroleumnijverheid over den aankoop van 600.000 acres in hoofdzaak onontgonnen terreinen in Texas. Het tot stand komen van een dergelijke transactie zou wel weer aan een dozijn petroleum-combinaties het aanzijn kunnen geven. Intusschen neemt het verbruik van petroleum zoo gestadig toe, dat nieuwe petroleumterreinen niet langer tot een sterke daling op de petroleummarkt behoeven te leiden.

Katholieke Wetenschap.

In een der voorsteden van Havanna bouwen de paters Jezuiten een college gebouw, dat misschien het grootste is van Noord-Amerika. De kosten worden geraamd op 2 millioen dollar en de bouw zal twee jaren tijd eischen. Het zal verrijzen vlak aan de kust, en vervangt dan het oude gebouw, dat in de city van Havanna staat: de naam blijft „Belen", naar Onze Lieve Vrouw van Bethlehem. Het observatorium in den koepel is in geheel West-Indië beroemd. Pater VINES S. J. ontdekte hier de wetten van de stormwinden in de Antillen. Zijn ontdekking is van veel beteekenis voor de zeevaart en van veiligheid in het stormgebied.

De macht der reclame

is groot, en de handel kan zijn voordeel doen met de wetenschap, dat de mogelijkheden van het adverteeren bijna oneindig zijn.

Zoo vertelt de „*Maandagmorgen*" van WRIGLEY den bekenden fabrikant van kauwgom.

Hij verloor eens twee honderd en vijftig duizend gulden met een advertentiecampagne, die geheel nutteloos bleek.

— „Maak jullie je daar maar niet bezorgd om", zei hij glimlachend tot zijn verstoorde geldschieters. „Wij moeten eenvoudig nog meer geld besteden."

Dus toog hij aan het werk, vergaarde opnieuw een fortuin van een kwart millioen en belegde dat weer in een advertentie-campagne, die een kolossale stijging van „WRIGLEY'S *kauw-gummi*" ten gevolge had.

In twaalf jaar tijd, besteedde William WRIGLEY acht en veertig millioen gulden aan advertenties.

Hier is een voorbeeld van zijn durf.

In 1915 verzamelde hij ieder telefoonadresboek van geheel Amerika en stuurde hij aan 1,500,000 abonné's vier stukjes kauw-gummi als monster.

Deze campagne herhaalde hij in 1919, ditmaal aan meer dan 7,000,000 huisgezinnen.

„Wat is het geheim van met succes adverteeren?" vroeg men hem eens.

„Zeg het den menschen kort en zeg het hen dikwijls", luidde zijn antwoord. „Om te beginnen moet het product goed en iets zijn wat de menschen noodig hebben of meenen noodig te hebben. Adverteeren lijkt veel op het aanhouden van een fornuis, men moet altijd zorgen, dat er kolen op liggen. Houdt men op met bijvullen, dan gaat het vuur uit.

„Twijfel en angst, zijn de ergste vijanden van den handelsman.

Hij kan alles doen, zoolang hij niet weet dat hij het eigenlijk niet kan doen. Er is niets in het leven dat je deren kan, alleen jezelf".

„Ontspanning en lichaamsoefening acht hij een van de eerste voorwaarden van succes. Zelf een geoefend athleet zijnde, was hij een van de eersten, die den Zaterdag tot vacantiedag voor al zijn werklieden maakte, mits ze aan sport doen.

„Gelijke monniken, gelijke kappen" zegt hij. „Als een werkgever voelt, dat hij van Vrijdag tot Maandag ontspanning noodig heeft, dan is het voor zijn werklieden even noodzakelijk.

„Welwillendheid tegenover anderen loont altijd".

Electrisch Licht via de Draadlooze.

Berichten uit New-York melden, dat de Amerikaansche ingenieur Hough na drie jaar er in geslaagd is om electrische energie voor verlichtingsdoeleinden langs draadloozen weg over te brengen.

Volgens den uitvinder kunnen de electriciteits-maatschappijen de voor de toepassing van zijn uitvinding noodige apparaten voor 2 dollar per maand aan haar abonné's leveren.

Het kankervraagstuk.

In een bijeenkomst te Weenen van het Oostenrijksch Genootschap tot Kankerbestrijding in 't begin van Maart gehouden, heeft Mejuffrouw PROF. DR. RHODA ERDMANN de opzienbarende mededeeling gedaan dat zij een nieuw afdoend middel tot het bestrijden van kanker te hebben gevonden. Zij zelde o. a. proeven te hebben genomen, waarbij het haar gelukt was kankercellen tot normale cellen te herladen.

Dr. PELLER deelde in die bijeenkomst mede, dat de statistieken hebben uitgemaakt, dat vrouwen, die veel kinderen ter wereld hebben gebracht beter voorbehoed zijn tegen kanker, dan kinderlooze vrouwen.

INSPECTIE VAN HET ONDERWIJS.

STUDIEBEURS.

De Inspecteur van het Onderwijs a. i. brengt ter kennis van het algemeen, dat een STUDIEBEURS beschikbaar is voor de opleiding in Nederland tot **ONDERWIJZER.**

In aanmerking komen jongelieden, van Curaçao of de eilanden buiten Curaçao afkomstig, die den leeftijd van 12 jaren bereikt hebben en dien van 15 niet overschreden.

Aanmelding door de ouders of wettelijke verzorgers vóór 1 Mei 1925 bij gezegeld verzoekschrift aan den Gouverneur. Dit verzoekschrift wordt ingezonden op Curaçao bij den Inspecteur van het Onderwijs en op de overige eilanden bij den Gezaghebber.

In het verzoekschrift moeten volledig worden vermeld:

a. De onderwijsinrichtingen, welke de betrokkene bezoekt of heeft bezocht.

b. Het jaarlijksch bedrag der beurs, waarvoor hij of zij in aanmerking wenscht te komen, onder opgave van het bedrag, dat door ouders of wettelijke verzorgers voor de opleiding in Nederland beschikbaar kan gesteld worden.

c. Het bedrag, dat verlangd wordt als tegemoetkoming in de kosten van overtocht naar Nederland of in de uitrustingskosten voor de reis of in beide.

d. De persoon of vereeniging in Nederland, door wiens tusschenkomst uitbetaling der beursgelden wordt gewenscht, dan wel of men de aanwijzing daarvan aan den Minister van Koloniën wenscht over te laten.

e. De persoon, die in Nederland als vertegenwoordiger van de ouders of wettelijke verzorgers optreedt, die zoonoodig dezelfde kan zijn als de onder d. bedoelde.

Bij verzoekschrift moeten worden overgelegd:

a. De geboorteakte of eenig ander bewijsstuk, waaruit de juiste ouderdom van de belanghebbende blijkt.

b. Een verklaring af te geven, op Curaçao door den Procureur Generaal en op de eilanden buiten Curaçao door den Gezaghebber, ten bewijze dat de belanghebbende daar woonachtig en uit aldaar gevestigde ouders geboren is.

c. De rapporten over het laatste doorloopen schooljaar.

Verdere inlichtingen worden verstrekt door den Inspecteur van het Onderwijs of den Gezaghebber.

De Inspecteur van het Onderwijs, a. i.
HERMUS.

Curaçao, 14 April 1925.

1—2

Brand.

In den nacht van Dinsdag op Woensdag ontstond er ten 2 uur brand in de garage van Dr. J. DE J. ARENDS naast zijn woonhuis op Scharloo waarbij zoowel de garage als de auto geheel verbrandden.

De brandspuit en de militairen kwamen in allerijl toesnellen, doch vermochten niets meer te redden. Ook ZExc. Gouverneur Brantjes was op het terrein aanwezig.

Oorzaak van den brand onbekend.

Curaçaosche Schouwburg-Mij.

Donderdagnamiddag had alhier een buitengewonen algemeene vergadering plaats van bovengenoemde maatschappij.

Nadat de voorzitter de vergadering geopend had, verwelkomde hij de aanwezige leden en meende in het feit, dat de vergadering niet verdaagd behoefde te worden wegens gebrek aan *quorum*, — iets wat in de laatste jaren steeds het geval was — reeds een teeken van opleving te zien en hoopte daarom, dat de belangstelling zoozeer zal toenemen, dat wij eindelijk ons voorgenomen plan voor den bouw van een nieuw theater kunnen verwezenlijken.

Overgaande tot het doen der mededeelingen, zooals vermeld op de agenda, [illegible] besloten had om, waar het aandeelenkapitaal in den loop der jaren ongeveer is verdubbeld, zoodat de aandeelen thans een waarde vertegenwoordigen van ± f. 50 p.a., de aandeelhouders een gelijk aantal in hun bezit te schenken en de waarde per aandeel te handhaven op f. 25.— en vroeg hiertoe de toestemming van de vergadering, welke verkregen werd.

Verder vertelde de voorzitter, dat een voorloopig plan voor den bouw van een nieuw theater door tusschenkomst van den heer ENTHOVEN, naar diens fabrieken te Delft is opgezonden, teneinde een kostenraming voor de levering van een ijzeren kapconstructie te doen opmaken, welke over een maand of twee hier verwacht kan worden, waarna men besluiten kan om met den bouw te beginnen. Ook voor levering van deuren en ramen zou de heer Enthoven een raming laten maken.

Verder werd een commissie gevormd uit het bestuur, teneinde rond te gaan om te trachten hier de andere aandeelen, die nog in portefeuille zijn blijven liggen, te plaatsen.

Verdronken.

Deze week werd een man van Sta Maria vermist. Na lang zoeken vond men zijn lijk in een modderpoel langs het Schottegat reeds in verren staat van ontbinding.

De laatste berichten over hem waren dat, hij een danspartij had bijgewoond en in den laten avond half dronken naar huis was gegaan. Vermoedelijk is hij toen half beneveld en door de duisternis misleid van den weg afgedwaald en daar in het water geraakt en in den modder gestikt.

Officiëele Berichten.

Aan den Substituut-grifffier van het Hof van Justitie in Curaçao, J. H. A. W. Sprock, is, wegens 10 jaren onafgebroken dienst, een jaar verlof naar Nederland verleend, en de heer Q. L. Rigaud is tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van Substituut-Griffier van het Hof van Justitie in Curaçao.

De heer W. F. M. Lampe, klerk op Saba, is benoemd tot Adjunct-Commies.

Aan Mevrouw S. C. de Jongh-Rigaud, onderwijzeres bij het Openbaar Voorbereidend Onderwijs, is, op haar verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend; Mejuffrouw C. M. Perret Gentil, onderwijzeres 4e klasse, is tijdelijk belast met de leiding en de administratie van de Voorbereidende klassen dér Wilhelminaschool alhier en Mejuffrouw N. Römer, kweekelinge, is tijdelijk verbonden aan de voorbereidende klassen van voornoemde school.

De heer J. H. Beaujon is tijdelijk benoemd tot onderwijzer 3de klasse aan de Julianaschool op Aruba.

Aan den Advocaat-Generaal bij het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao, E. S. C. de Veer Abrahamsz, is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten, en de Commies ten Parkette van den Procureur-generaal C. J. Debrot, is benoemd tot Advocaat-Generaal.

Aan den heer Mr. B. J. M. H. Ruland is, tot herstel van gezondheid, veertien dagen vrijstelling van dienst verleend.

Aan den heer J. A. Gravenstein is, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als waarnemend Kantonrechter te St. Martin N. G., onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten, en de heer W. J. A. Nisbet is benoemd tot waarnemend Kantonrechter te St. Martin N. G.

De stations voor draadlooze telegrafie op Aruba en Bonaire worden met ingang van 1e. Mei a.s. voor het publiek verkeer met Maracaibo, via Caracas, opengesteld, met bepaling van de te innen taksen op f 0.60 per woord.

De seiner bij den post voor draadlooze telegrafie alhier, F. H. Ruiz, is naar Aruba overgeplaatst.

Benoeming.

De Z.Eerw. Pater B. VAN EVERDINGEN deze week met het SS. *Venezuela* uit Holland aangekomen, is benoemd tot kapelaan op Santa Rosa, in plaats van den Eerw. Pater R. HOFHUIS, die na een tienjarig verblijf alhier met het SS. *Brielle* a.s. Maandag met verlof naar Holland vertrekt.

Goede Reis.

DR. A. J. N. BERGMANN, sedert April 1922 Chef van den Gezondheidsdienst alhier, vertrekt a. s. Maandag met eervol ontslag van hier met het SS. *Brielle* naar Holland.

Reorganisatie der Politie.

Bij ministerieele beschikking van 24 Maart zijn de kapitein der Politietroepen A. F. BORREN en de 1ste Luitenant der Koniklijke marechausèes JHR. D. J. H. N. den BEER PORTUGAEL voor den tijd van 5 jaar gedetacheerd bij de troepen van Curaçao.

Zooals wij verder uit goede bron vernamen, worden deze beide officieren den 1n. Mei bij de Koloniale Reserve te Nijmegen geplaatst, om hen gedurende de zomermaanden in de gelegenheid te stellen zich nog verder in Holland voor te bereiden voor de taak die hun in Curaçao zal worden opgedragen, door de stedelijke politie, de havenpolitie e. d. te bestudeeren.

Ongeveer drie maanden na aankomst dezer officieren op Curaçao, zal aan kapitein BORREN dan het troepencommando worden overgedragen.

Als logisch gevolg van deze maatregel, vermoeden wij, zal de detacheeringstermijn van den tegenwoordigen commandant, kapt. J. C. DE RIDDER ongeveer tegen het einde des jaars wel afloopen.

BUITENLAND.

Het Palestina-probleem.

De zeer ongunstige berichten, die in de laatste dagen de Fransche kabel heeft overgeseind uit Palestina, berichten van oproer der Mohammedaansche bevolking te Jerusalem en Damasco bij gelegenheid van het bezoek van den Engelschen Minister BALFOUR, brengen weer opnieuw den ernst van het Palestina-vraagstuk in herinnering.

Wie Palestina noemt, denkt aan de plaatsen, welke geheel de Christenheid het meest heilig en dierbaar zijn. Doch dat brengt tevens mede, dat de tegenwoordige politieke toestand van dat land de belangstelling van heel de Christelijke wereld heeft.

In dit opzicht is in den grond van de zaak de omstandigheid, dat aan een christelijke mogendheid, aan Engeland, het mandaat over Palestina is verleend, een feit van groote historische beteekenis.

Men mocht immers verwachten dat over de H. Plaatsen, nu deze niet langer onder het regime van het Mohammedaansche Turkije stonden, met bijzondere piëteit zou worden gewaakt.

Helaas, in menig opzicht is de Britsche Palestina-politiek op een diepe pijnlijke teleurstelling uitgeloopen, niet enkel voor onze katholieke wereld, maar voor de geheele Christenheid.

In verband met dit alles verdient een beschouwing de aandacht, welke niemand minder dan Z.Em. Kardinaal Bourns, Aartsbisschop van Westminster, aan het Palestina-vraagstuk heeft gewijd en waarvan *The Tablet* den hoofdinhoud weergeeft.

De politieke opperhoogheid van Groot Brittannië was, zoo zegt Zijne Eminentie, uit den aard der zaak aan de bewoners van Palestina zeker niet onwelkom. Helaas echter ging zij gepaard met een voorwaarde, welke voor de meerderheid der Palestijnsche bevolking zeer hatelijk is: de z.g. *„Balfour-declaration"*. Volgens deze verklaring is de mandaatmogendheid verplicht in Palestina de mogelijkheid voor een Joodsch vaderland te scheppen. De motiveering en de uiteenzetting dezer belofte heeft dikwijls aan juistheid te wenschen over gelaten; ze werden, zegt Kardinaal Bourne, in het buitenland maar al te vaak vergeten of miskend. De Britsche regeering gaf n.l. die verklaring in 1917 onder den vreeselijken druk en de eischen van den wereldoorlog.

De verklaring evenwel werd door de geallieerde en geassocieerde regeeringen aanvaard en goedgekeurd en geenszins van de hand gewezen. Van neutrale zijne werd door geen enkele regeering, ook niet door Spanje, een protest daartegen gericht.

In 1920 werd te San Remo de verklaring geratificeerd en aan het verdrag van Sèvres toegevoegd.

Twee jaren later vertrouwde de Volkenbond het mandaat over Palestina aan Engeland toe, waardoor het H. Land onder Britsche susereiniteit kwam.

Het is derhalve, zegt Kardinaal Bourne, in hooge mate onjuist, dat de belofte uitsluitend van Britschen oorsprong zou zijn en Engeland alleen daarvoor verantwoordelijk is. Zelfs in die mate, dat een enkele daad van Londen de zaak niet ongedaan kan maken.

Alle geallieerde en geassocieerde regeeringen hebben de verantwoordelijkheid voor het besluit op zich genomen. Verandering of opheffing van het mandaat behoort dan ook alleen tot de bevoegdheid van den Volkenbond.

***

Doch hiermee is de huidige toestand niet goed gepraat.

Er bestaat geen twijfel over, dat de belofte in Palestina een uiterst moeilijke en verwarde toestand heeft geschapen. De niet-Joodsche bevolking werd in 1922 in ronde cijfers op 675.000 geschat, de Joodsche op slechts 70.000.

Men kan dan ook zeggen, dat de belofte alleen aan de Joodsche bevolking welkom was en onder deze feitelijk alleen maar aan het oud-Joodsche element.

***

Onder zulke omstandigheden en bij het bestaan van dergelijke verhoudingen, werd Engeland geroepen Palestina te regeeren.

Toen ik, zoo vervolgt Zijne Eminentie in 1919 het land bezocht, was de toestand niet anders den dreigend.

Bij een deel der geïmmigreerde Joden deed zich het streven gelden, een in geen enkel opzicht met de Balfour-declaration overeenstemmende heerschappij te verlangen en aan zich te trekken.

Het natuurlijk gevolg was een verwoede tegenstand van den kant der inheemsche Arabische bevolking, onverschillig of die inlanders Mahommedanen dan wel Christenen waren.

In 1920 heb ik in Liverpool mijn meening over den toestand ronduit te kennen gegeven en de later gevolgde gebeurtenissen hebben mijn oordeel maar al te duidelijk onderstreept.

Wanneer men dezelfde plaatsen in 1924 bezocht, moet toegegeven worden, dat zich sedert dien de toestanden aanmerkelijk hebben verbeterd. De Sionisten eischen thans niet meer een onduldbare opperheerschappij.

De Arabieren schijnen langzamerhand in te zien, dat onder het mandaatsysteem veranderingen in den bestaanden toestand, langzaam en geduldig moeten worden afgewacht.

De autoriteiten hebben zich moeite gegeven hun zware taak naar behooren te vervullen en zij zijn de eerste, die toegeven, dat zij fouten begaan hebben.

Met dat al heeft men immer rekening te houden met het bestaan van het mandaat en de daarin ondergebrachte Balfour-declaration. Wanneer dit mandaat verstandig wordt uitgelegd, gebruikt en aanvaard, zoo kan het wellicht bij een kalm en geduldig gebruik de langgezochte oplossing brengen in de regeeringskwestie nopens het Heilig Land. Een oplossing welke zoowel de inheemsche bevolking als de gerechtvaardigde eischen der Christenheid bevredigt.

Zou intusschen de Volkenbond zelf deze zaak niet ter hand hebben te nemen opdat spoediger recht geschiedt?

EEN WOORD VAN DANKBAARHEID.

Voldaan over de vele bewijzen van belangstelling en sympathie van vrienden en bekenden ondervonden gedurende de ziekte, bij en na 't overlijden van onzen innig beminden echtgenoot, vader, behuwdvader, grootvader en schoonbroeder,

den Heer Jan Appel,

in leven **Commissaris van Politie** Alhier,

Ridder in de Orde van Oranje Nassau,

betuig ik hierbij, namens de familie, onzen hartgrondigen dank aan allen, zonder onderscheid, maar voornamelijk, zoowel aan den geachten geneesheer

Dr. W. H. WINKEL,

die geen moeite gespaard heeft, om 't leven van onzen onvergetelijken doode te behouden, als aan de eerwaarde Zusters van 't Gasthuis „St. Elisabeth", die hem zoo liefderijk en geduldig gedurende meer dan twee maanden verpleegd hebben.

Curaçao, den 1n April 1925.

3—3 JAN APPEL Jr.

Dankbetuiging.

Voor de vele blijken van belangstelling ondervonden gedurende de ziekte en bij het overlijden van onze inniggeliefde, diepbetreurde en onvergetelijke echtgenoote, moeder, zuster, schoonzuster en tante

Clarita Sypriana Marchena

betuigen ondergeteekenden hunnen hartgrondigen dank.

B. M. Marchena en kinderen

Th. M. de Jongh en familie.

Bonaire, 31 Maart 1925. 4—2

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen ter Spaar en Beleenbank van Curaçao beleend van den **1ste Juli 1923** *af tot en met* **31 December 1923** *onder* **No. 4530. G.** *tot en met* **No. 4071 H.** *zal plaats hebben, op Donderdag den 23 April a.s. 's morgens om 9 uur en volgende Donderdagen.*

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde Interesten.

Curaçao den 31 Maart 1925.

de Voorzitter

3 *H. J. Cohen Henriquez.*